

Ga voorbij gebondenheid en vrijheid

Osho: Het Boek der Geheimen – techniek 69.

Aangezien het waar is dat gebondenheid en vrijheid met elkaar samenhangen, zijn deze woorden alleen bestemd voor hen die doodsbang voor het universum zijn. Dit universum is een weerspiegeling van minds. Zoals je vanuit één zon vele zonnen in het water ziet, beschouw gebondenheid en bevrijding evenzo.

Dit is een zeer diepe techniek, een van de diepste, en alleen zeer zeldzame minds hebben hem geprobeerd. Zen is gebaseerd op deze techniek. Deze techniek zegt iets heel moeilijks - moeilijk te begrijpen, niet moeilijk te ervaren. Maar eerst is begrip nodig.

Deze sutra zegt dat de wereld en het nirvana niet twee dingen zijn, maar één; dat de hemel en de hel niet twee dingen zijn, maar één; en dat gebondenheid en bevrijding niet twee dingen zijn, maar één. Het is moeilijk omdat we ons iets alleen gemakkelijk kunnen voorstellen in termen van polaire tegenstellingen.

We zeggen dat deze wereld gebondenheid is, dus hoe moet je uit deze wereld komen om bevrijd te zijn? Dan is bevrijding iets wat tegenovergesteld is, wat geen gebondenheid is. Maar deze sutra zegt dat beide hetzelfde zijn - bevrijding en gebondenheid - en je bent niet bevrijd tenzij je van beide bevrijd bent. Gebondenheid bindt, en bevrijding ook. Gebondenheid is slavernij, en bevrijding ook.

Probeer dit te begrijpen. Kijk naar iemand die probeert voorbij de gebondenheid te gaan. Wat doet hij? Hij laat zijn huis achter, hij laat zijn familie achter, hij laat de rijkdom achter, hij laat de dingen van de wereld achter, hij laat de maatschappij achter, alleen maar om uit de gebondenheid, uit de boeien van de wereld te komen. Dan creëert hij nieuwe boeien voor zichzelf. Die boeien zijn negatief.

Ik heb een heilige gezien die geen geld kan aanraken. Hij wordt gerespecteerd - hij moet gerespecteerd worden door hen die gek zijn op geld. Hij is naar de tegenpool gegaan. Als je geld in zijn hand stopt, zal hij het weggooien alsof het vergif is of alsof je een scorpioen in zijn hand hebt gelegd. Hij zal het weggooien en bang worden. Er komt een subtiel beven in zijn lichaam. Wat gebeurt er? Hij heeft gevochten met geld. Hij moet een hebzuchtig man zijn geweest - te veel hebzucht. Alleen dan kan hij naar dit uiterste gaan.

Misschien was hij te veel geobsedeerd door geld. Hij is nog steeds geobsedeerd, maar nu in omgekeerde richting. Maar de obsessie is er nog steeds.

Ik heb een sannyasin gezien die geen enkel vrouwengezicht kan aankijken. Hij wordt bang. Hij kijkt altijd naar beneden, hij kijkt nooit op als er een vrouw is. Wat is het probleem? Hij moet veel te seksueel zijn geweest, geobsedeerd door seks. Hij is nog steeds geobsedeerd, maar toen rende hij achter de ene of de andere vrouw aan en nu rent hij weg van vrouwen - van de ene of de andere. Maar hij is nog steeds geobsedeerd door vrouwen. Of hij er nu achteraan rent of weg rent, zijn obsessie blijft. Hij denkt dat hij nu bevrijd is van vrouwen, maar dit is een nieuwe gebondenheid. Je kunt niet bevrijd worden door reactie.

Datgene waar je tegenin gaat, zal je negatief binden; je kunt er niet aan ontsnappen. Als iemand tegen de wereld is en voor bevrijding, kan hij niet bevrijd worden; hij zal in de wereld blijven. De houding van tegen zijn is een gebondenheid.

Deze sutra gaat heel diep, hij zegt:

Aangezien het waar is dat gebondenheid en vrijheid met elkaar samenhangen ...

Ze zijn niet tegengesteld, ze zijn relatief. Wat is vrijheid? Je zegt: 'Geen gebondenheid.' En wat is gebondenheid? Jij zegt: 'Geen vrijheid.' Je kunt ze door elkaar definiëren. Ze zijn net als warm en koud, niet tegenovergesteld. Wat is warm en wat is koud? Het zijn slechts gradaties van hetzelfde verschijnsel - graden van temperatuur - maar het verschijnsel is hetzelfde, en ze zijn relatief. Als er in de ene emmer koud water zit en in de andere warm water, en je doet je beide handen erin - één hand in de warme en één in de koude - wat voel je dan? Een verschil van graden.

En als je eerst je beide handen afkoelt op ijs en dan je beide handen in het warme en koude water doet, wat gebeurt er dan? Ook nu zul je een verschil voelen. Je koude hand zal nu warmer aanvoelen in het hete water dan voorheen. En als je andere hand koud is geworden, veel kouder dan het koude water, dan zal dat water nu heet lijken; je zult het niet als koel aanvoelen. Het is relatief. Er zijn slechts graden van verschil, maar het verschijnsel is hetzelfde.

Tantra zegt dat gebondenheid en bevrijding, *sansara* en *moksha*, geen twee dingen zijn, maar een relatief verschijnsel - van hetzelfde. Dus Tantra is uniek. Tantra zegt dat je niet alleen bevrijd moet zijn van gebondenheid; je moet ook bevrijd zijn van *moksha*. Tenzij je van beide bevrijd bent, ben je niet bevrijd.

Dus ten eerste: probeer nergens tegenin te gaan, want dan ga je naar iets wat erbij hoort. Het lijkt tegengesteld, maar dat is het niet. Ga niet van seks naar *brahmacharya*. Als je probeert over te stappen van seks naar *brahmacharya*, zal je *brahmacharya* niets anders zijn dan seksualiteit. Ga niet van hebzucht naar niet-hebzucht, want die niet-hebzucht zal weer een subtiële hebzucht zijn. Dat is waarom een traditie, als ze je leert om niet hebzuchtig te zijn, je een bepaald winst oogmerk daarin geeft.

Ik was eens bij een heilige, en hij zei tegen zijn volgelingen: 'Als je hebzucht achterlaat, zul je veel krijgen in de andere wereld. Als je hebzucht achterlaat, zul je veel verwerven in de andere wereld!' Zij die hebzuchtig zijn, hebzuchtig naar de andere wereld, zullen hierdoor beïnvloed worden. Zij kunnen gemotiveerd zijn, en zij zullen bereid zijn om veel dingen achter zich te laten om het te verwerven. Maar het motief om te verwerven blijft; hoe kan een hebzuchtig mens anders in de

richting van niet-hebzucht gaan? Er moet ergens een motief zijn dat zijn hebzucht ten diepste vervult.

Schep dus geen tegengestelde polen. Alle tegenpolen horen bij elkaar; het zijn gradaties van hetzelfde verschijnsel. Als je je hiervan bewust wordt, zul je zeggen dat beide polen hetzelfde zijn. Als je dit kunt voelen, dat beide polen hetzelfde zijn, en als dit gevoel zich verdiept, zul je van beide bevrijd zijn. Dan ben je noch voor *sansara*, noch voor *moksha*. Echt, dan vraag je nergens meer om; je bent gestopt met vragen. Door dat stoppen ben je bevrijd. In dat gevoel dat alles hetzelfde is, valt de toekomst weg. Waar kun je nou heen? Seks en *brahmacharya* zijn beide hetzelfde, waar moet je dan heen? En als hebzucht en niet-hebzucht hetzelfde zijn en geweld en geweldloosheid hetzelfde, waar moet je dan heen?

Je kunt nergens naar toe. Dan houdt beweging op; er is geen toekomst. Je kunt niets verlangen, want alle verlangens zullen hetzelfde zijn; het zal slechts een verschil van gradaties zijn. Wat kun je verlangen? Soms vraag ik mensen - als ze bij me komen - 'waar verlang je nou echt naar?' Hun verlangen is gebaseerd op wie ze zijn. Als ze hebzuchtig zijn, verlangen ze naar niet-begeerte; als ze seksueel zijn, geobsedeerd door seks, verlangen ze naar *brahmacharya*, hoe je voorbij seks kunt zijn, omdat ze ellendig zijn in hun seks.

Maar dit verlangen naar *brahmacharya* is gebaseerd, geworteld, in hun seksualiteit. Ze vragen: 'Hoe moet ik uit deze wereld komen?' De wereld drukt teveel op hen, ze zijn teveel belast en ze klampen zich teveel vast, want de wereld kan je niet belasten tenzij je je eraan vastklampt. De last zit in je hoofd - niet door de last, maar door jou, jij draagt hem. En zij dragen de hele wereld; dan worden ze belast. En in deze ervaring van ellende ontstaat er een nieuw verlangen naar het tegenovergestelde, dus dan beginnen ze naar het tegenovergestelde te verlangen.

Ze renden achter geld aan, dus nu rennen ze achter meditatie aan. Ze renden achter iets in deze wereld aan; nu rennen ze achter iets in die wereld aan. Maar het rennen blijft, en het rennen is het probleem. Het object is irrelevant. Verlangen is het probleem. Wat je verlangt is zinloos. Je verlangt, dat is het probleem, en je blijft van object veranderen. Vandaag verlang je naar A, morgen naar B, en je denkt dat je verandert. Dan verlang je overmorgen naar C, en je denkt dat je veranderd bent. Maar je bent dezelfde. Je verlangde A, je verlangde B, je verlangde C, en A-B-C ben je niet. Je verlangt - dat ben je, en dat blijft hetzelfde. Je verlangt gebondenheid, dan raak je gefrustreerd, ben je het zat; dan verlang je bevrijding. Je verlangt, en verlangen is de gebondenheid.

Je kunt dus niet naar bevrijding verlangen. Verlangen is gebondenheid, dus kun je geen bevrijding verlangen. Wanneer het verlangen ophoudt, is er bevrijding. Daarom zegt deze sutra:

... het is waar dat gebondenheid en vrijheid met elkaar samenhangen...

Raak dus niet geobsedeerd door het tegenovergestelde.

... deze woorden zijn alleen bestemd voor hen die doodsbang voor het universum zijn. Dit universum is een weerspiegeling van minds.

Wat je ziet in dit universum is een weerspiegeling. Als het lijkt op gebondenheid, betekent dit dat het jouw weerspiegeling is. Als het op bevrijding lijkt, is het opnieuw jouw weerspiegeling.

Zoals je vanuit één zon vele zonnen in het water ziet, beschouw gebondenheid en bevrijding evenzo.

De zon komt op, en er zijn vele vijvers - vuil en zuiver, groot en klein, mooi en lelijk - en één zon weerspiegelt in vele vijvers. Iemand die de weerkaatsingen blijft tellen zal denken dat er vele, vele zonnen zijn. Wie niet naar de weerspiegelingen kijkt, maar naar de werkelijkheid, ziet er één. De wereld, zoals jij die bekijkt, weerspiegelt jou. Als je seksueel bent, lijkt de hele wereld seksueel. Ben je een dief, dan lijkt de hele wereld hetzelfde beroep uit te oefenen.

Mulla Nasruddin en zijn vrouw waren eens aan het vissen, op een voorbehouden plek; alleen vergunninghouders mochten er vissen. Plotseling verscheen er een politieagent, dus zei Mulla's vrouw: 'Mulla, jij hebt de vergunning dus ren maar weg. Ondertussen zal ik ontsnappen.' Dus begon Mulla te rennen. Hij rende en rende en rende, en de politieagent kwam achter hem aan. Natuurlijk liet Mulla zijn vrouw daar achter en de politieagent ging achter hem aan. Mulla rende en rende totdat hij voelde dat zijn hart zou ontploffen. Maar toen kreeg de politieagent hem te pakken. De politieagent zweette ook en zei: 'Waar is uw vergunning?'

Mulla liet zijn papieren zien. De agent bekeek ze en ze waren in orde. Dus zei hij: 'Waarom ren je weg, Nasruddin? Waarom ben je weggerend?'

Nasruddin zei: 'Ik ga naar een dokter, en hij zegt dat ik na elke maaltijd een halve mijl moet rennen.'

De politieagent zei: 'Oké, maar je zag me achter je aan rennen, je achtervolgen, schreeuwen, dus waarom stopte je niet?'

Nasruddin zei: 'Ik dacht dat u misschien naar dezelfde dokter ging.'

Het is logisch. Het is wat er gebeurt. Wat je overal om je heen ziet is meer een reflectie van jou dan van wat er daar ook echt is. Je ziet jezelf overal gespiegeld. Zodra jij verandert, verandert de reflectie. Zodra je helemaal stil wordt, wordt de hele wereld stil. De wereld is geen gebondenheid: gebondenheid is een weerspiegeling. En de wereld is geen bevrijding: bevrijding is weer een weerspiegeling.

Een Boeddha vindt de hele wereld in nirvana. Een Krishna vindt de hele wereld feestend in extase, in gelukzaligheid; er is geen ellende. Maar Tantra zegt dat alles wat je ziet een weerspiegeling is, tenzij al het zien verdwijnt en alleen de spiegel wordt gezien met niets erin weerspiegeld. Dat is de waarheid.

Als iets gezien wordt, is het slechts een reflectie. De waarheid is één; vele kunnen slechts weerspiegelingen zijn. Zodra je dit begrijpt - niet theoretisch, maar existentieel, door ervaring - ben je bevrijd, bevrijd van zowel gebondenheid als bevrijding.

Iemand vroeg aan Naropa, toen hij verlicht werd: 'Heb je nu bevrijding bereikt?'

Naropa zei: 'Ja en nee allebei. Ja, ik ben niet in gebondenheid, en nee, want die bevrijding was ook een weerspiegeling van gebondenheid. Ik dacht eraan vanwege gebondenheid.'

Bekijk het zo: je bent ziek dan verlang je naar gezondheid. Dat verlangen naar gezondheid maakt deel uit van je ziekte. Als je echt gezond bent, verlang je niet naar gezondheid. Hoe dan wel? Als je echt gezond bent, waar is dan het verlangen? Waar heb je dat voor nodig? Als je echt gezond bent, voel je nooit dat je gezond bent. Alleen zieke, ongezonde mensen voelen zich gezond. Waar heb je dat voor nodig? Hoe kun je voelen dat je gezond bent? Als je gezond geboren wordt en je bent nooit ziek geweest, kun je dan je gezondheid voelen? Gezondheid is er, maar kan niet gevoeld worden. Het kan alleen gevoeld worden door contrast, door het tegenovergestelde. Alleen door het tegenovergestelde worden dingen gevoeld. Als je ziek bent, kun je gezondheid voelen - en als je gezondheid voelt, onthoud dan dat je nog steeds ziek bent.

Daarom zegt Naropa: 'Ja en nee allebei.'

'Ja' omdat er nu geen gebondenheid is, maar met de gebondenheid is ook de bevrijding

verdwenen; daarom 'nee'. Het maakte er deel van uit.

'Nu ben ik voorbij beide - noch in gebondenheid noch in bevrijding.'

Maak van religie geen zoektocht, geen verlangen. Maak van *moksha*, bevrijding, *nirvana*, geen object van verlangen. Het gebeurt wanneer er geen verlangen is.

Osho: Hsin Hsin Ming - The Book of Nothing #3.